

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Waar hoor jij, waar hoort u bij?
Van welke groepen ben je deel?

Als mensen die een weg zoeken door deze wereld zijn we onderdeel van een hoop groepen.
We horen ergens bij, of je dat nu wil of niet.

Waar we worden geboren, welke huidskleur, welk geslacht, in welk gezin,
welke omgeving.

Door onze geboorte alleen worden we al onderdeel van de een of de andere groep.

Voor sommige groepen kiezen we later: op basis van voorkeur, smaak, toeval misschien.

Daar valt een hoop over te zeggen.

Er vallen ook genoeg kritische kanttekeningen te plaatsen bij de groepen die deze wereld
lijken op te delen.

Maar wat ik voor vanmorgen duidelijk wou hebben is dit:

Mensen denken in groepen, in buitenstaanders en mensen die erbij horen.

Ik ga ervanuit dat u dat herkent.

Laten we het dicht bij huis houden:

ook wij delen in mensen op in hokjes.

Komt iemand hier vandaan, of niet.

Dat is niet per definitie negatief, of positief.

Het gaat erom dat wij mensen altijd in groepen denken,

en dat het volgens mij onmogelijk is om het niet te doen.

Het gaat er vervolgens om, wat we doen met dit gegeven.

In de Bijbel gaat het ook vaak over deze thematiek.

Maar wel op een heel andere manier dan: mijn groep is de allerbeste.

Daar zijn talloze voorbeelden van te geven.

Denk maar aan de kritische blik van de profeten op de eigen groep,
of de gelijkenissen van Jezus waarin de mensen van buiten de groep,
de voorkeur krijgen over de mensen binnen.

Maar het blijkt ook al uit de indeling van de Bijbel.

Laten we daar eens naar kijken:

Dat de God van Israël zich niet laat opdelen, blijkt al vanaf de eerste pagina.

De eerste elf hoofdstukken van Genesis gaan niet over Israël zozeer,
maar over de hele mensheid.

God wordt ons verkondigd als de Schepper van hemel en aarde.

Elk mens, is zijn schepsel.

Wij vergeten wel eens hoe bijzonder dat is, dat God van Israël, niet alleen de God van Israël
is.

Dat deze God niet alleen het welzijn van dat ene volk op het oog heeft,
maar hen tot een zegen wil maken voor de volken.

Als onze God alleen de God van Israël was, kon Genesis prima bij hoofdstuk 12 en Abraham
beginnen.

Maar dat gebeurt dus niet.

En dat zou ons opmerkelijk moeten maken.
Wat laten die eerste elf hoofdstukken ons zien over de verhouding van God tot de wereld?
In welke wereld heeft het volk Israël haar plaats, en haar roeping?
In ieder geval in een wereld die God geschapen en gewild heeft.
Dus niet alleen het volk Israël is gewild door God, maar ook al die andere volken.
Ook voor hen heeft God een plan, een bestemming.

Maar we leren er nog meer.
Laten we kijken naar hoofdstuk 11, waar we vanmorgen uit lezen.
We lezen het verhaal van de toren van Babel.
'Ooit werd er op de hele aarde één taal gesproken'
De betekenis van die allereerste zin, is de sleutel tot dit verhaal.
Hier ligt een kern boodschap van dat eerste deel van Genesis voor het grijpen,
maar dan moeten we wel goed lezen.
'Ooit werd er op de hele aarde één taal gesproken.'

We denken hier vaak heel positief over.
Als een blik op een langvervlogen tijd toen mensen elkaar nog verstonden,
toen de mensheid nog niet in verschillende talen waren verdeeld,
als verschillende culturen over de wereld waren verspreid.
We lezen het als een ideale situatie.

Maar die invalshoek kan niet blijven staan.
Allereerst omdat dit het ingrijpen van God niet verklaart,
maar vooral omdat het in schril contrast staat met hoofdstuk 10.
Na de zondvloed sluit God met Noach een verbond, een verbond voor alles wat leeft.
Zijn zonen verspreiden zich over de aarde.
Steeds klinkt als een refrein een variant op vers 5 uit hoofdstuk 10.
'elke familie en elk volk in zijn eigen land en met zijn eigen taal.'
Als dat dan de stand van zaken is waar hoofdstuk 10 mee afsluit, hoe moeten we dan die
eenheid van taal begrijpen die we in hoofdstuk 11 tegenkomen?
Jonathan Sacks, voormalig opperrabijn van Groot-Britannië wijst een weg:

Hier wordt de praktijk van de eerste wereldrijken beschreven.
Nadat zo'n wereldrijk een ander land had overwonnen, werd de taal van het overwinnende
land opgedrongen aan het overwonnen land.
Uit de geschiedenis kennen we voorbeelden van wereldrijken die dit systeem hanteerden:
De ander je taal opdringen gaat verder dan communicatie.
Het is sturen op onderlinge cohesie, of het verdwijnen van culturele verschillen, het is een
machtsmiddel om grote rijken bij elkaar te houden.
Genesis 11 vertelt van een rijk dat streeft naar eenheid en macht.
Als God de spraakverwarring teweegbrengt is dat geen nieuwe situatie,
maar juist het herstel van de door God gewilde verspreiding van de mensen over de aarde.
De mens is niet bedoeld om met macht onder één taal verbonden te worden.

Hoe moeten we dit begrijpen?

God verspreidt de mensheid over de aarde, en vraagt recht en rechtvaardigheid van allen.
Dat is het verbond met Noach, die situatie wordt hersteld aan het einde van hoofdstuk elf.
Elk volk heeft haar eigen tijd en plaats.

Dat is een van de dingen die het eerste deel van Genesis ons vertelt.

Dat is waar het verhaal van Babel ons op wijst.

Maar met één volk gaat hij een bijzondere weg.

Dat is het verbond met Abraham.

Dat volk wordt een proeftuin waar te zien moet zijn, wat het betekent om in verbinding met God te leven.

Dat volk wordt een plek, waarvanuit zegen naar de wereld stroomt.

Dat is de hoge roeping van het volk Israël.

Die roeping gaat dus niet ten koste van andere volken,
is ook geen oordeel over die andere volken,
maar is ten zegen van die hele wereld waarvan God de schepper is.

Zo kijkt het Oude Testament aan tegen ons denken in groepen.

Israël is niet beter, maar heilig. Dat wil zeggen: apart gezet.

Ze heeft een roeping, ten behoeve van de hele wereld.

Ik geloof dat we daarvan in Jezus de vervulling zien: Hoe God en mens samen kunnen zijn.
God is met ons, door Jezus.

Door deze Zoon gaat er een zegenende kracht uit naar de wereld:

Waardoor niet alleen het volk Israël, maar elk mens,
tot een tuin kan zijn waar vruchten van de Geest groeien,
waar iets van de wereld die komt te zien is.

Waarvanuit zegen naar de wereld stroomt, ook naar hen buiten onze groepen.

Dat is wat ons verkondigd wordt in Handelingen 2.

De hele wereld is er present, en elk van hen hoort in de eigen taal van de grote daden van God.

Verschillen verdwijnen niet, Gods diverse scheppingswerk wordt niet teruggedraaid,
de verspreiding van de volken over de aarde wordt niet teruggedraaid,
maar elke groep, elke taal kan de boodschap ontvangen.

Er gebeurt iets nieuws:

Elke taal, elk volk, wordt tot een proeftuin voor de nieuwe wereld die God werkelijkheid zal maken.

Dat is het goede nieuws voor ons.

Dat maakt dat wij delen in dat prachtige verhaal van God met mensen,
delen in de bijzondere roeping om op weg te gaan met deze God.

Dat is het evangelie voor vandaag uit de lezingen die we lezen.
Ook wij zijn een plek waar de Geest werkzaam kan zijn.
Goed nieuws dat ons blij mag maken.
Maar wat ons ook handvaten geeft om ons leven in te vullen.
Want wat betekent dit nu voor ons, en hoe wij ons tot al die groepen in ons leven
verhouden?
Het betekent in ieder geval, dat waar je nu ook bent, en tot welke groep jij ook behoort:
Gods Geest kan de grote daden van God voor jou verstaanbaar maken.
Daar hoeft niets voor te veranderen.

Maar het betekent ook dat mensen dat geloof verschillend zullen verwoorden.
Ook hier in Hilversum, binnen deze gemeente, zullen mensen verschillend over hun geloof
praten.
Verschillende geloofstalen spreken, zogezegd.
Ik geloof van harte dat we die verschillen niet hoeven weg te werken.
Elke geloofstaal benadrukt ook weer een ander aspect van de rijkdom van God.
We hebben elkaar juist nodig.
We moeten geen christelijke toren van Babel optuigen, met een gedwongen eenheid.
Maar ieder zijn of haar plek geven in de gemeenschap,
in het geloof dat die ander door dezelfde Geest geroepen en geraakt is.

De komst van de Geest mag ons ervan overtuigen dat we elkaar door taalverschillen heen
kunnen verstaan.
Dat we elkaar juist iets van de rijkdom van God kunnen laten zien,
als we maar met elkaar in gesprek blijven,
als we maar met elkaar blijven praten over Gods grote daden.
In het boek Handelingen gaat dat niet vanzelf, en ook in ons midden zal het niet vanzelf
gaan,
maar dat is wel de geloofstap waartoe we geroepen worden:
Om met elkaar te spreken over de grote daden van onze Heer.
In het geloof dat de Geest ons helpt om elkaar te verstaan, ieder in zijn of haar eigen taal.
Amen